(NOT TO BE OPENED BEFORE TIME OR TILL ASKED TO DO SO)

MPHDURS-EE-2012

SUBJECT : SANSKRIT

A

Sr. No. 10029

Time : 1¼ **Hours** | Max. Marks : **100** | Total Questions : **100**

Roll No. (in figures) : ______________ (in words) : ______________________________

Date of Examination : ______________ Option Attempted (under Part-II) : ______________*

*(**The Option attempted must also be mentioned on the OMR Answer-Sheet on its Side – I**)

______________________ ______________________

(Signature of the Candidate) (Signature of the Invigilator)

SEAL

CANDIDATES MUST READ THE FOLLOWING INFORMATION/INSTRUCTIONS BEFORE STARTING THE QUESTION PAPER.

1. **Part – I** (Question Nos. 1 to 60) is **compulsory**. **Part – II** (Question Nos. 61 to 100) is Optional. From Part – II, the candidate is to attempt 40 questions from any **One Option** out of the **Four Optional Parts** i.e. either from Option "A" or "B" or "C" or "D". All questions carry equal marks.
2. All the candidates ***must return*** the Question booklet as well as OMR answer-sheet to the Invigilator concerned before leaving the Examination Hall, failing which a case of use of unfair-means/misbehaviour will be registered against him/her, in addition to lodging of an FIR with the police. Further the answer-sheet of such a candidate will not be evaluated.
3. In case there is any discrepancy in any question(s) in the Question Booklet, the same may be brought to the notice of the Controller of Examinations ***in writing within two hours*** after the test is over. No such complaint(s) will be entertained thereafter.
4. The candidate ***must not*** do any rough work or writing in the OMR Answer-Sheet. Rough work, if any, may be done in the question booklet itself. Answers **Must Not** be ticked in the question booklet.
5. Only Black or Blue **BALL POINT PEN** is to be used in the OMR Answer-Sheet.
6. For each correct answer, the candidate will get full credit. Cutting, erasing, overwriting and more than one answer in OMR Answer-Sheet will be treated as incorrect answer. There will be no negative marking.
7. *Before answering the questions, the candidates should ensure that they have been supplied correct and complete booklet. Complaints, if any, regarding misprinting etc. will not be entertained* **30** *minutes after starting of the examination.*

PART – I

[General Questions : Compulsory For All]

1. ऋग्वेदे कति मण्डलानि सन्ति ?
(1) विंशति (2) पञ्चदश (3) दश (4) षोडश

2. "वज्रहस्तः" विशेषणमस्ति –
(1) अग्नेः (2) वरुणस्य (3) प्रजापतेः (4) इन्द्रस्य

3. "सहस्रपात्" विशेषणमस्ति –
(1) पुरुषस्य (2) रुद्रस्य (3) वरुणस्य (4) अग्नेः

4. अथर्ववेद कति काण्डानि सन्ति ?
(1) अष्टादश (2) विंशति (3) पञ्चविंशति (4) षोडश

5. नासदीयसूक्तस्य ऋषिरस्ति –
(1) विश्वामित्रः (2) वामदेवः (3) नारायणः (4) प्रजापतिः

6. शुनःशेपस्य पितुर्नामासीत् –
(1) वरुणः (2) नारदः (3) अजीगर्तः (4) हरिश्चन्द्रः

7. "चरैवेति" इति कः कम् उपदिशति ?
(1) इन्द्रः रोहितम् (2) वरुणः नारदम् (3) नारदः हरिश्चन्द्रम् (4) हरिश्चन्द्रः वरुणम्

8. कठोपनिषदः सम्बन्धोऽस्ति –
(1) यजुर्वेदेन सह (2) अथर्ववेदेन सह (3) ऋग्वेदेन सह (4) सामवेदेन सह

9. शुद्धं क्रमं चिनुत –
(1) जायते-अस्ति-वर्धते-विपरिणमते
(2) जायते-विपरिणमते-अस्ति-वर्धते
(3) जायते-अस्ति-विपरिणमते-वर्धते
(4) जायते-विपरिणमते-वर्धते-अस्ति

10. ऋचः कतिधाः सन्ति ?
(1) चतुर्धाः (2) पञ्चधाः (3) त्रिविधाः (4) सप्तधाः

11. गुणसंज्ञाविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) आद्गुणः (2) अदेङ्गुणः (3) मिदेर्गुणः (4) ओर्गुणः

12. "धात्त्रंशः" अत्र सन्धिरस्ति –
(1) यण्सन्धिः (2) गुणसन्धिः (3) दीर्घसन्धिः (4) वृद्धिसन्धिः

13. "चिन्मयम्" अत्र अनुनासिकविधायकमस्ति –
(1) मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः
(2) यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा
(3) प्रत्यये भाषायां नित्यम्
(4) अणोऽप्रगृह्यस्यानुनासिकः

14. "झल्" प्रत्याहारे वर्णानां संख्यास्ति –
(1) पञ्चदश (2) षोडश (3) पञ्चविंशति (4) चतुर्विंशति

15. "सखायौ" अस्मिन् पदे वृद्धिविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) अचोञ्णिति (2) अत उपधायाः (3) मृजेर्वृद्धिः (4) वृद्धिरेचि

16. "बभूव" अस्मिन् पदे द्वित्वविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) लिटिधातोरनभ्यासस्य (2) एकाचो द्वे प्रथमस्य
(3) भुवो वुक् लुङ्लिटोः (4) अजादेर्द्वितीयस्य

17. आचार्यस्य पत्नी भवति –
(1) आचार्या (2) आचार्याणी (3) आचार्यानी (4) अचार्या

18. "प्राप्तोदको ग्रामः" अस्मिन् पदे समासविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) शेषाद्विभाषा (2) उपपदमतिङ् (3) चार्थे द्वन्द्वः (4) अनेकमन्यपदार्थो

19. "गां दोग्धि पयः" अत्र "पयः" पदे कर्मसंज्ञाविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) अकथितं च (2) कर्तुरीप्सिततमं कर्म
(3) तथायुक्तं चानीप्सितम् (4) कर्मणि द्वितीया

20. "उपाध्यायादधीते" अत्र अपादानसंज्ञाविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) अपादाने पञ्चमी (2) ध्रुवमपायेऽपादानम् (3) भुवः प्रभवः (4) आख्यातोपयोगे

21. आध्यात्मिकं दुःखं कतिविधम् ?
(1) त्रिविधम् (2) द्विविधम् (3) एकविधम् (4) चतुर्विधम्

22. सांख्यकारिकायां सत्कार्यवादसिद्ध्यै कति हेतवः ?
(1) त्रयः (2) पञ्च (3) चत्वारः (4) षट्

23. प्रकृतिः सप्तभिः रूपैः कं बध्नाति ?
(1) पुरुषम् (2) मोक्षम् (3) गुणम् (4) आत्मानम्

24. तन्तुरूपं पटरूपस्यास्ति –
(1) असमवायिकारणम् (2) समवायिकारणम् (3) उपादानकारणम् (4) निमित्तकारणम्

25. "श्रोत्रमिन्द्रियम् – शब्दत्वमर्थः" अनयोः सन्निकर्षोऽस्ति –
(1) समवायः (2) संयोगः (3) समवेतसमवायः (4) संयुक्तसमवेतसमवायः

26. "शब्दो नित्यः कृतकत्वादात्मवत्" अत्र को हेत्वाभासः ?
(1) अनैकान्तिकः (2) असिद्धः (3) विरुद्धः (4) प्रकरणसमः

27. प्राणमयकोशे भवन्ति –
(1) केवलं प्राणाः (2) प्राणाः कर्मेन्द्रियाणि च
(3) प्राणाः ज्ञानेन्द्रियाणि च (4) प्राणाः बुद्धिमनसी च

28. आकाशमहाभूते भवन्ति –
(1) ¼ आकाशः ¼ वायुः ¼ अग्निः ⅛ जलम् ⅛ पृथिवी
(2) ⅛ आकाशः ⅛ वायुः ⅛ अग्निः ⅛ जलम् ½ पृथिवी
(3) ½ आकाशः ⅛ वायुः ⅛ अग्निः ⅛ जलम् ⅛ पृथिवी
(4) ⅛ आकाशः ⅛ वायुः ½ अग्निः ⅛ जलम् ⅛ पृथिवी

A

29. कतिविधो वेदः ?
(1) दशविधः (2) सप्तविधः (3) पञ्चविधः (4) षड्विधः

30. कतिविधो विधिः ?
(1) चतुर्विधः (2) त्रिविधः (3) पञ्चविधः (4) षड्विधः

31. मृच्छकटिकनाटके कति अंकाः सन्ति ?
(1) अष्टौ (2) सप्त (3) नव (4) दश

32. मृच्छकटिके अंगीरसः कः ?
(1) वीरः (2) करुणः (3) शान्तः (4) शृंगारः

33. "लिम्पतीव तमोऽङ्गानि" अत्र अलंकारोऽस्ति –
(1) रूपकम् (2) उपमा (3) उत्प्रेक्षा (4) विशेषोक्तिः

34. रोहसेनः पुत्रोऽस्ति –
(1) वसन्तसेनायाः (2) रदनिकायाः (3) चारुदत्तस्य (4) शकारस्य

35. विश्वनाथमते लक्षणायाः प्रकाराः सन्ति –
(1) अशीति (2) पञ्चाशत् (3) षष्टि (4) पञ्चविंशति

36. "रसाः प्रतीयन्त इति त्वोदनं पचतीतिवद् व्यवहारः" इति वचनं कस्य ?
(1) अभिनवगुप्तपादस्य (2) विश्वनाथस्य (3) मम्मटस्य (4) आनन्दवर्धनस्य

37. विभावः कतिविधः ?
(1) चतुर्विधः (2) त्रिविधः (3) पञ्चविधः (4) द्विविधः

38. शुद्धं युग्मं चिनुत –
(1) त्रोटकम् – रूपकम्
(2) संलापकम् – रूपकम्
(3) प्रहसनम् – रूपकम्
(4) सदृकम् – रूपकम्

39. शिशुपालवधे अंगीरसोऽस्ति –
(1) वीरः (2) रौद्रः (3) शृंगारः (4) करुणः

40. त्रिपत्री-लेखकोऽस्ति –
(1) गुरुप्रसादः (2) हरिप्रसादः (3) हरप्रसादः (4) शिवप्रसादः

41. अशुद्धं युग्मं चिनुत –
(1) पाणिनिः – व्याकरणम्
(2) विलियमजोन्स – वेदभाष्यम्
(3) याकोब ग्रिम – ध्वनिनियमः
(4) यास्कः – निरुक्तम्

42. उच्चारणेन सह सम्बध्यते –
(1) वीणा (2) पाणिः (3) काकलः (4) केशः

43. वैदिकसंस्कृतस्य ध्वनिसंख्यास्ति –
(1) द्वापञ्चाशत् (2) पञ्चाशत् (3) चत्वारिंशत् (4) षष्टि

44. पवर्गस्य उच्चारणस्थानम् –
(1) ओष्ठौ (2) तालुः (3) मूर्धा (4) दन्ताः

45. ग्रिमनियमानुसारं वर्णपरिवर्तनं भवति –
(1) त – थ, द – ध, ध – थ
(2) त – द, थ – ध, ध – त
(3) त – थ, ध – द, द – त
(4) त – ध, ध – थ, थ – त

46. आकृतिमूलकवर्गीकरणदृष्ट्या संस्कृतभाषाया वर्गोऽस्ति –
(1) अयोगात्मकवर्गः
(2) प्रश्लिष्टयोगात्मकवर्गः
(3) श्लिष्टयोगात्मकवर्गः
(4) अश्लिष्टयोगात्मकवर्गः

47. भारोपीयभाषापरिवारस्य शाखाः सन्ति –
(1) अष्टादश (2) पञ्चदश (3) शतम् (4) दश

48. "तैलम्" अस्मिन् पदेऽस्ति –
(1) अर्थादेशः (2) अर्थविस्तारः (3) अर्थसंकोचः (4) अर्थापकर्षः

49. लिपेः आरम्भिकं रूपमासीत् –
(1) भावमूलकलिपिः (2) सूत्रलिपिः (3) चित्रलिपिः (4) ध्वनिमूलकलिपिः

50. यास्कमते पदभेदाः भवन्ति –
(1) चत्वारः (2) पञ्च (3) द्वौ (4) त्रयः

51. सरस्वती-दृषद्वत्योः मध्ये देश आसीत् –
(1) आर्यावर्तः (2) मध्यदेशः (3) ब्रह्मर्षिदेशः (4) ब्रह्मावर्तः

52. गृहात् शिशोः निष्क्रमणं कर्तव्यम् –
(1) पञ्चमे मासे (2) चतुर्थे मासे (3) षष्ठे मासे (4) तृतीये मासे

53. याज्ञवल्क्यस्मृतेः मिताक्षरा-टीकायाः कर्तास्ति –
(1) गौतमः (2) मेधातिथिः (3) विज्ञानेश्वरः (4) विश्वरूपः

54. व्यवहारे (विवादे) मानुषं प्रमाणं कतिविधम् ?
(1) त्रिविधम् (2) चतुर्विधम् (3) द्विविधम् (4) पञ्चविधम्

55. कौटिल्यमते विद्याः सन्ति –
(1) तिस्रः (2) पञ्च (3) सप्त (4) चतस्रः

56. पौतवाध्यक्षस्य कार्यं सम्बध्यते –
(1) नौकया सह (2) पोतेन सह (3) तुलया सह (4) मुद्रया सह

57. वाल्मीकिरामायणस्य आलोचनात्मकं संस्करणं प्रकाशितमस्ति –
(1) मुम्बईतः (2) बडोदातः (3) कोलकातातः (4) गोरखपुरतः

58. महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि भगवद्गीताया उपदेशोऽस्ति ?
(1) भीष्मपर्वणि (2) शान्तिपर्वणि (3) आदिपर्वणि (4) विराटपर्वणि

59. महाभारते कति पर्वाणि सन्ति ?
(1) दश (2) पञ्चदश (3) अष्टादश (4) विंशति

60. श्लोकसंख्यादृष्ट्या बृहत्तमं पुराणमस्ति –
(1) भागवतपुराणम् (2) वायुपुराणम् (3) विष्णुपुराणम् (4) स्कन्दपुराणम्

PART – II
[OPTIONAL : *Any ONE Option* to be Attempted]
OPTION – A : *SANSKRIT GRAMMAR*

61. महाभाष्ये व्याकरणस्य प्रयोजनानि कति ?
(1) नव (2) षोडश (3) अष्टादश (4) द्वादश

62. "अथ शब्दानुशासनम्" अत्र "अथ" शब्दोऽस्ति –
(1) मंगलार्थः (2) अधिकारार्थः (3) अनुशासनार्थ (4) आनन्तर्यार्थः

63. "पस्पशाह्निकम्" अत्र "पस्पशा" शब्दस्य अर्थोऽस्ति –
(1) प्रथमः (2) उपोद्घातः (3) मंगलम् (4) अधिकारः

64. महाभाष्यस्य द्वितीये आह्निके कति सूत्राणि व्याख्यातानि ?
(1) चतुर्दश (2) दश (3) विंशति (4) अष्टौ

65. महाभाष्यकार-मते लृकारोपदेशोऽस्ति –
(1) यदृच्छाशब्दार्थः (2) आकार ग्रहणार्थः (3) प्लुत्याद्यर्थ (4) अशक्तिजानुकरणार्थः

66. "इको गुणवृद्धी" अस्ति –
(1) संज्ञासूत्रम् (2) अधिकारसूत्रम् (3) परिभाषासूत्रम् (4) अपवादसूत्रम्

67. "शीयते" अत्र आत्मनेपदविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) पूर्ववत्सनः (2) शदे शितः (3) समः प्रतिज्ञाने (4) समस्तृतीयायुक्तात्

68. लोपसंज्ञाविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) तस्य लोपः (2) लोपः शाकल्यस्य (3) लोपो व्योर्वलि (4) अदर्शनं लोपः

69. पाणिनिसम्मतं पदं कतिविधम् ?
(1) द्विविधम् (2) त्रिविधम् (3) चतुर्विधम् (4) षड्विधम्

70. "यथावृद्धम्" अत्र समासोऽस्ति –
(1) अव्ययीभावः (2) तत्पुरुषः (3) बहुव्रीहि (4) कर्मधारय

71. समासो भवति –
(1) सुबन्तस्य तिङन्तेन सह
(2) सुबन्तस्य सुबन्तेन सह
(3) तिङन्तस्य तिङन्तेन सह
(4) तिङन्तस्य सुबन्तेन सह

72. समासे उपसर्जनं प्रयुज्यते –
(1) पूर्वे (2) अन्ते (3) मध्ये (4) मध्यान्ते

73. "चोरभयम्" अत्र समासोऽस्ति –
(1) द्वन्द्वः (2) बहुव्रीहि (3) तत्पुरुषः (4) अव्ययीभावः

74. "जापयति" अत्र आत्वविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) णौ च संश्चङोः (2) नित्यं स्मयतेः (3) आदेः परस्य (4) क्रीङ्जीनां णौ

75. "ईशं नमेच्चेत् सुखं यायात्" अत्र लिङ्विधायक सूत्रमस्ति –
(1) जातुयदोर्लिङ् (2) हेतुहेतुमतोर्लिङ् (3) गर्हायां च (4) उताप्योः समर्थयोर्लिङ्

76. शुद्धं चिनुत –
(1) एधामहै – लोट् (2) ऐधामहै – लङ् (3) एधामहि – लिङ् (4) एधेमहि – लुङ्

77. "दीधीवेवीटाम्" अनेन सूत्रेण भवति –
(1) गुणविधानम् (2) दीर्घनिषेधः (3) गुणनिषेधः (4) वृद्धिविधानम्

78. "उद्यात्" इति रूपमस्ति –
(1) दिव्धातोः (2) द्युधातोः (3) अद्धातोः (4) वद्धातोः

79. "जघ्नतुः" अत्र कुत्वं भवति –
(1) चोः कु (2) चजोः कु घिण्ण्यतो (3) हो हन्तेर्ञ्णिन्नेषु (4) अभ्यासाच्च

80. "तुतुदे" इति रूपमस्ति –
(1) लिट्लकारस्य (2) लट्लकारस्य (3) लिङ्लकारस्य (4) लृङ्लकारस्य

81. "तदिदं विद्यास्थानं व्याकरणस्य कात्स्न्र्यम्" अत्र "इदं विद्यास्थानम्" इति पदेन निर्दिश्यते –
(1) व्याकरणम् (2) निरुक्तम् (3) साहित्यम् (4) छन्दः

82. अधोनिर्दिष्टेषु पाणिनिपूर्व - आचार्योऽस्ति –
(1) भागुरिः (2) वामनः (3) क्षपणकः (4) पद्मनाभः

83. शुद्धं युग्मं चिनुत –
(1) पिंगलः – हस्ती (2) जैमिनि – मकरः (3) पाणिनिः – सिंहः (4) पतञ्जलिः – वृषभः

84. चूर्णिकारः कस्य नाम ?
(1) पाणिनेः (2) भर्तृहरेः (3) कात्यायनस्य (4) पतञ्जलेः

85. परमलघुमञ्जूषायाः प्रणेतास्ति –
(1) भट्टोजिदीक्षितः (2) नागेशभट्टः (3) कौण्डभट्टः (4) हरिभट्टः

86. "रामाणाम्" अत्र दीर्घविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) नाभि (2) सुपि च (3) ह्रस्वो नद्यापो नुट् (4) दीर्घाज्जसि च

87. "हरयः" अत्र गुणविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) आद्गुणः (2) ह्रस्वस्य गुण (3) जसि च (4) अदेङ् गुणः

A

88. "न ङिसम्बुद्ध्योः" सूत्रेण भवति –
(1) दीर्घनिषेधः (2) नलोपनिषेधः (3) गुणनिषेधः (4) षत्वनिषेधः

89. "मघवान्" अत्र नुमागमविधायकं सूत्रमस्ति –
(1) नपुंसकस्य झलचः
(2) इकोऽचि विभक्तौ
(3) इदितो नुम्धातोः
(4) उगिदचां सर्वनामस्थानेऽधातोः

90. "दण्डिकः" अत्र प्रत्ययोऽस्ति –
(1) ठन् (2) ठक् (3) अण् (4) अट्

91. "जानुः" अत्र प्रत्ययोऽस्ति –
(1) उ (2) उण् (3) ञुण् (4) कु

92. "उदकम्" अत्र प्रत्ययोऽस्ति –
(1) क्वुन् (2) ष्वुन् (3) ण्वुल् (4) वुन्

93. "वृकः" अत्र प्रत्ययोऽस्ति –
(1) अक् (2) ठक् (3) क (4) कक्

94. "वृषा" शब्दोऽस्ति –
(1) स्त्रीलिङ्गः (2) नपुंसकलिङ्गः (3) पुल्लिङ्गः (4) स्त्रीलिङ्गः नपुंसकलिङ्गश्च

95. "तनुः" शब्दोऽस्ति –
(1) पुल्लिङ्गः (2) नपुंसकलिङ्गः (3) स्त्रीलिङ्गः (4) उभयलिङ्गः

96. "वाक्यपदीये" कति काण्डानि सन्ति ?
(1) त्रीणि (2) चत्वारि (3) पञ्च (4) सप्त

97. "तद्द्वारमपवर्गस्य" अस्मिन् भर्तृहरि-वचने "तत्" पदेन निर्देशोऽस्ति –
(1) ब्रह्मणः (2) व्याकरणस्य (3) जगतः (4) वाक्यपदीयस्य

98. जन्मादयो विकाराः कति ?
(1) सप्त (2) पञ्च (3) अष्टौ (4) षट्

99. काशिकायाः पदमञ्जरीटीकायाः लेखकोऽस्ति –
(1) जयादित्यः (2) हरदत्तः (3) जिनेन्द्रबुद्धिः (4) ब्रह्मदत्तः

100. शब्दशक्तिप्रकाशिका ग्रन्थस्य लेखकोऽस्ति –
(1) जगदीश तर्कालंकारः
(2) कौण्ड भट्टः
(3) कृष्णकान्त विद्यावागीशः
(4) भट्टोजिदीक्षितः

P. T. O.

PART – II

[OPTIONAL : *Any ONE Option* to be Attempted]

OPTION – B : *INDIAN PHILOSOPHY*

61. "देहस्य नाशो मुक्तिः" इति मतं कस्य ?

(1) बौद्धस्य (2) चार्वाकस्य (3) आर्हतः (4) विशिष्टाद्वैतवेदान्तस्य

62. भवहेतुरस्ति --

(1) आस्रवः (2) संवरः (3) निर्जरा (4) बन्धः

63. कतिविधः स्कन्धः ?

(1) षड्विधः (2) चतुर्विधः (3) सप्तविधः (4) पञ्चविधः

64. आर्यसत्यानि कति ?

(1) त्रीणि (2) पञ्च (3) चत्वारि (4) द्वादश

65. जैनमतानुसारं बन्धः कतिविधः ?

(1) चतुर्विधः (2) त्रिविधः (3) पञ्चविधः (4) द्विविधः

66. महत्तत्त्वमस्ति --

(1) प्रकृतिः (2) विकृतिः (3) प्रकृतिविकृती (4) अविकृतिः

67. शुद्धं चिनुत --

74. क्लेशाः कति ?

(1) नव (2) सप्त (3) षट् (4) पञ्च

75. निर्माणचित्तं कतिविधं भवति ?

(1) त्रिविधम् (2) पञ्चविधम् (3) चतुर्विधम् (4) षड्विधम्

76. "अथातो ब्रह्मजिज्ञासा" अत्र "अथ" शब्दोऽस्ति –

(1) आनन्तर्यार्थः (2) अधिकारार्थः (3) मङ्गलार्थः (4) जिज्ञासार्थः

77. "तत्तुसमन्वयात्" अत्र "तत्" पदेन निर्दिश्यते –

(1) जगत् (2) वाक्यम् (3) ब्रह्म (4) शास्त्रम्

78. शांकरभाष्यमधिकृत्य भामती-टीकायाः प्रणेता अस्ति –

(1) वाचस्पतिमिश्रः (2) श्रीपतिमिश्रः (3) केशवमिश्रः (4) अन्नंभट्टः

79. अशुद्धं युग्मं चिनुत –

(1) शंकरः -- अद्वैतवादः
(2) रामानुजः – द्वैताद्वैतवादः
(3) दयानन्दः – त्रैतवादः
(4) मध्वः – द्वैतवादः

80. वेदान्तसूत्राणां शारीरक-भाष्य-प्रणेतास्ति –

(1) मध्वः (2) रामानुजः (3) वल्लभः (4) एषु कोऽपि न

81. "सत्यमेव जयति नानृतम्" इति वचनमस्ति –

(1) अथर्ववेदस्य (2) मुण्डकोपनिषदः (3) न्यायदर्शनस्य (4) सांख्यदर्शनस्य

82. मीमांसानुसारं धर्मज्ञाने निमित्तमस्ति –

(1) प्रत्यक्षम् (2) अनुमानम् (3) उपमानम् (4) शब्दः

83. तन्त्रवार्तिकस्य कर्ता अस्ति –

(1) शबरस्वामी (2) भर्तृमित्रः (3) कुमारिलः (4) जैमिनि

84. "अथातो धर्मजिज्ञासा" सूत्रेऽस्मिन् "अथ" पदस्य कोऽर्थः ?

(1) अधिकारार्थः (2) आनन्तर्यार्थः (3) मङ्गलार्थः (4) पूजार्थः

85. मीमांसासूत्राणां प्रणेता अस्ति –

(1) गौतमः (2) बादरायणः (3) जैमिनि (4) उपवर्षः

86. अनित्यद्रव्याणि कति ?

(1) पञ्च (2) षट् (3) चत्वारि (4) सप्त

87. वैशेषिकसम्मतं मनो द्रव्यमस्ति –

(1) नित्यम् (2) अनित्यम् (3) नित्यमनित्यञ्च (4) न नित्यं नानित्यम्

88. न्यायभाष्यस्य प्रणेता अस्ति –

(1) गौतमः (2) कपिलः (3) व्यासः (4) वात्स्यायनः

89. शुद्धं क्रमं चिनुत –

(1) दुःखम् – जन्म – प्रवृत्तिः – दोषाः – मिथ्याज्ञानम्

(2) दुःखम् – प्रवृत्तिः – दोषाः – जन्म – मिथ्याज्ञानम्

(3) दुःखम् – दोषाः – प्रवृत्तिः – जन्म – मिथ्याज्ञानम्

(4) दुःखम् – जन्म – दोषाः – प्रवृत्तिः – मिथ्याज्ञानम्

90. न्यायमते यथार्थानुभवः कतिविधः ?

(1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) पञ्चविधः

91. प्रत्यक्षं कतिविधं मतम् ?

(1) सप्तविधम् (2) षड्विधम् (3) दशविधम् (4) अष्टविधम्

92. "जीवः ईश्वरस्य विशेषणमस्ति" इति मतं कस्य ?

(1) रामानुजस्य (2) प्रभाकरस्य (3) दयानन्दस्य (4) शंकरस्य

93. दयानन्दमते जीवस्य परिमाणमस्ति –

(1) महत्परिमाणम् (2) विभुपरिमाणम् (3) अणुपरिमाणम् (4) मध्यमपरिमाणम्

94. "तत्त्वत्रयम्" ग्रन्थस्य लेखकोऽस्ति –

(1) रामानुजः (2) लोकाचार्यः (3) शंकरः (4) मध्वः

95. अलौकिकसन्निकर्षः कतिविधः ?

(1) द्विविधः (2) षड्विधः (3) चतुर्विधः (4) त्रिविधः

96. अनुमितौ करणं किम् ?

(1) परामर्शः (2) व्याप्तिज्ञानम् (3) प्रतिज्ञा (4) निगमनम्

97. असिद्धहेत्वाभासः कतिविधः ?

(1) पञ्चविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) द्विविधः

98. शुद्धं युग्मं चिनुत –

(1) पाचकः – यौगिकः (2) मण्डलम् – योगरूढम्

(3) पंकजम् – रूढम् (4) गौः – यौगिकरूढः

99. नव्य-न्यायस्य प्रवर्तकोऽस्ति –

(1) रघुनाथः (2) विश्वनाथः (3) केशवः (4) गंगेशः

100. जैनदर्शने जीवस्य परिमाणमस्ति –

(1) विभुपरिमाणम् (2) शरीरपरिमाणम् (3) महत्परिमाणम् (4) अणुपरिमाणम्

PART – II

[OPTIONAL : *Any ONE Option* to be Attempted]

OPTION – C : *CLASSICAL LITERATURE*

61. आनन्दवर्धनमते ध्वनिः कतिविधः ?
(1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) पञ्चविधः

62. प्रतीयमानोऽर्थः कतिविधः ?
(1) पञ्चविधः (2) चतुर्विधः (3) त्रिविधः (4) द्विविधः

63. शुद्धं चिनुत –
(1) लोल्लट – अनुमितिवादः
(2) शंकुकः – भुक्तिवादः
(3) भट्टनायकः – उत्पत्तिवादः
(4) अभिनवगुप्तः – व्यक्तिवादः

64. नाटके अंगीरसो भवति –
(1) वीररसः (2) अद्भुतरसः (3) रौद्ररसः (4) शान्तरसः

65. धनञ्जयमते रूपकेषु भेदकं तत्त्वं कतिविधम् ?
(1) चतुर्विधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) षड्विधम्

66. अवगलितं कतिविधं भवति ?
(1) द्विविधम् (2) चतुर्विधम् (3) पञ्चविधम् (4) त्रिविधम्

67. काव्यस्य सकलप्रयोजनमौलिभूतं प्रयोजनमस्ति –
(1) कान्तासम्मिततयोपदेशः
(2) शिवेतरक्षतिः
(3) अर्थप्राप्तिः
(4) सद्यः परनिर्वृतिः

68. "गंगायां घोषः" अत्र लक्षणास्ति –
(1) शुद्धा उपादानलक्षणा
(2) शुद्धा लक्षणलक्षणा
(3) उपादान लक्षणा
(4) रूढि लक्षणा

69. शुद्धं युग्मं चिनुत –
(1) विभावाः – कारणानि
(2) अनुभावा – सहकारीणि
(3) व्यभिचारिभावाः – कार्याणि
(4) स्थायिभावाः – सहकारीणि

70. नाट्ये रसाः कति ?
(1) एकादश (2) द्वादश (3) अष्टौ (4) अष्टादश

71. गुणीभूत व्यंग्यस्य कति भेदाः सन्ति –
(1) सप्त (2) अष्टौ (3) दश (4) द्वादश

72. रसस्य स्वशब्दवाच्यत्वम् –
(1) गुणो भवति (2) अलंकारो भवति (3) व्यंग्यो भवति (4) दोषो भवति

73. मम्मटमते काव्यगुणाः भवन्ति –
(1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) दश

74. ओजगुणस्यातिशयो भवति –
(1) वीरे (2) रौद्रे (3) बीभत्से (4) करुणे

75. मम्मटमते अनुप्रासः कतिविधः ?
(1) चतुर्विधः (2) त्रिविधः (3) द्विविधः (4) पञ्चविधः

76. *अहो केनेदृशी बुद्धिर्दारुणा तव निर्मिता।*
त्रिगुणा श्रूयते बुद्धिः न तु दारुमयी क्वचित्।।
अत्र अलंकारोऽस्ति –
(1) श्लेषः (2) वक्रोक्तिः (3) यमकम् (4) अनुप्रासः

77. उपमानोपमेययोरभेदे अलंकारो भवति –
(1) उपमा (2) उत्प्रेक्षा (3) समासोक्ति (4) रूपकम्

78. मिलितेष्वपि कारणेषु कार्यस्याकथने भवति –
(1) उत्प्रेक्षा (2) अतिशयोक्तिः (3) विशेषोक्तिः (4) समासोक्तिः

79. *"गुणाः पूजास्थानं गुणिषु न लिङ्गं न च वयः"* इदं वचनं कस्य ?
(1) भारवेः (2) भवभूतेः (3) विशाखदत्तस्य (4) भट्टनारायणस्य

80. कारणं विनापि यत्र कार्योत्पत्तिः तत्र अलंकारो भवति –
(1) अर्थान्तरन्यासः (2) विभावना (3) प्रतिवस्तूपमा (4) अतिशयोक्तिः

81. चन्द्रकेतोः सेनया सह लवस्य युद्धवर्णनं उत्तररामचरितस्य कस्मिन्नं के प्राप्यते ?
(1) पञ्चमे (2) षष्ठे (3) तृतीये (4) एषु कतमेऽपि न

82. उत्तररामचरिते सौधातकिः अस्ति –
(1) रामस्य गुप्तचरः (2) चन्द्रकेतोः सारथिः (3) वाल्मीकेः शिष्यः (4) अष्टावक्रस्य शिष्यः

83. वेणीसंहारे द्रोणाचार्यस्य वधसूचना प्राप्यते –
(1) द्वितीये अंके (2) चतुर्थे अंके (3) पञ्चमे अंके (4) तृतीये अंके

84. वेणीसंहारे कति अंकाः सन्ति ?
(1) सप्त (2) षट् (3) दश (4) अष्टौ

85. किरातार्जुनीयमहाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?
(1) अष्टादश (2) विंशति (3) षोडश (4) पंचविंशति

86. किरातार्जुनीयस्य कथास्रोतः महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि अस्ति ?
(1) आदिपर्वणि (2) शान्तिपर्वणि (3) वनपर्वणि (4) विराटपर्वणि

87. "दैवायत्तं कुले जन्म मदायत्तं तु पौरुषम्" इति वचनं कुतः ?
(1) वेणीसंहारतः (2) किरातार्जुनीयतः (3) मुद्राराक्षसतः (4) शिवराज विजयतः

88. संस्कृतसाहित्ये अर्थगौरवाय प्रसिद्धः कविः –
(1) भवभूतिः (2) माघः (3) दण्डी (4) भारविः

89. रघुवंशस्य प्रथमसर्गे कति श्लोकाः सन्ति ?
(1) पञ्चाधिकं शतम् (2) षण्णवति (3) दशाधिकं शतम् (4) पञ्चनवति

90. रघुवंशे सीताविषयकं लोकापवादं रामं प्रति कः कथयति ?
(1) हनुमान् (2) विभीषणः (3) भद्रः (4) दुर्मुखः

91. बृहत्त्रय्यां सम्मिलितानि काव्यानि सन्ति –
(1) किरातार्जुनीयम् – शिशुपालवधम् – रघुवंशम्
(2) नैषधम् – शिशुपालवधम् – कुमारसम्भवम्
(3) नैषधम् – शिशुपालवधम् – किरातार्जुनीयम्
(4) नैषधम् – रघुवंशम् – कुमारसम्भवम्

92. "यशोधनानां हि यशो गरीयः" इदं वचनं कुतः ?
(1) रघुवंशतः (2) मुद्राराक्षसतः (3) किरातार्जुनीयतः (4) वेणीसंहारतः

93. शिवराजविजयस्य कर्तुः स्थितिकालः कः ?
(1) एकोनविंशशताब्द्याः पूर्वार्धः (2) एकोनविंशशताब्द्या उत्तरार्धः
(3) अष्टादशशताब्द्या उत्तरार्धः (4) अष्टादशशताब्द्या पूर्वार्धः

94. शिवराजविजये कति विरामाः सन्ति ?
(1) चत्वारः (2) त्रयः (3) पञ्च (4) षट्

95. शिवराजविजयस्य प्रथमे विरामे कति निश्वासा सन्ति ?
(1) त्रयः (2) सप्त (3) पञ्च (4) चत्वारः

96. काव्यमीमांसायाः कस्मिन्नध्याये काव्यपुरुषोत्पत्ति वर्णिता ?
(1) द्वितीये (2) चतुर्थे (3) पञ्चमे (4) तृतीये

97. काव्यमीमांसायां शिष्यस्य कति भेदाः ?
(1) चत्वारः (2) द्वौ (3) त्रयः (4) पञ्च

98. काव्यमीमांसायां बुद्धेः कति प्रकारा उल्लिखिताः –
(1) त्रयः (2) पञ्च (3) षट् (4) चत्वारः

99. रत्नावल्यां सागरिकायाः कारावासः कस्मिन्नंके वर्णितः ?
(1) तृतीये (2) पञ्चमे (3) चतुर्थे (4) षष्ठे

100. दयानन्ददिग्विजयस्य प्रथमे सर्गे पद्यसंख्यास्ति –
(1) एकोत्तरशतम् (2) एकपञ्चाशत् (3) षट्पञ्चाशत् (4) एकाशीति

PART – II

[OPTIONAL : *Any ONE Option* to be Attempted]

OPTION – D : *VEDIC LITERATURE*

61. ऋग्वेदस्य सर्वाधिकसूक्तेषु कस्य देवस्य स्तुतिः ?
(1) अग्नेः (2) वरुणस्य (3) इन्द्रस्य (4) रुद्रस्य

62. सामगानं कतिविधम् ?
(1) त्रिविधम् (2) चतुर्विधम् (3) पञ्चविधम् (4) षड्विधम्

63. अथर्ववेदस्य कति शाखाः सन्ति ?
(1) अष्टौ (2) नव (3) एकादश (4) द्वादश

64. शांखायन ब्राह्मणस्य सम्बन्धोऽस्ति –
(1) ऋग्वेदेन सह (2) अथर्ववेदेन सह (3) यजुर्वेदेन सह (4) सामवेदेन सह

65. अधोनिर्दिष्टेषु कृष्णयजुर्वेदस्य ब्राह्मणोऽस्ति –
(1) शतपथब्राह्मणः (2) ऐतरेयब्राह्मणः (3) कौषीतकिब्राह्मणः (4) तैत्तिरीयब्राह्मणः

66. ऋग्वेदप्रातिशाख्यस्य कर्ता अस्ति –
(1) विष्णुमित्रः (2) यास्कः (3) शौनकः (4) शाकटायनः

67. आश्वलायनश्रौतसूत्रम् सम्बध्यते –
(1) सामवेदेन सह (2) यजुर्वेदेन सह (3) अथर्ववेदेन सह (4) ऋग्वेदेन सह

68. कातीयगृह्यसूत्रस्य अपरं नाम किम् ?
(1) आश्वलायनगृह्यसूत्रम् (2) भारद्वाजगृह्यसूत्रम्
(3) पारस्करगृह्यसूत्रम् (4) आपस्तम्ब गृह्यसूत्रम्

69. गौतमधर्मसूत्रस्य प्रथमे प्रश्ने कति अध्यायाः सन्ति ?
(1) नव (2) दश (3) एकादश (4) द्वादश

70. भाष्यकारसायणस्य स्थितिकालः कः ?
(1) द्वादश शताब्दी (2) चतुर्दश शताब्दी (3) षोडश शताब्दी (4) पञ्चदश शताब्दी

71. स्वामीदयानन्दस्य सम्पूर्णं भाष्यं उपलभ्यते –
(1) ऋग्वेदे (2) शुक्लयजुर्वेदे (3) कृष्णयजुर्वेदे (4) अथर्ववेदे

72. निरुक्ते कति अध्यायाः सन्ति ?
(1) दश (2) पञ्चदश (3) त्रयोदश (4) चतुर्दश

A

73. रोमनलिप्यां सम्पूर्ण-ऋग्वेदस्य प्रथमः सम्पादकोऽस्ति –
(1) मैक्डानल (2) मैक्समूलर (3) थिओडोर आउफ्रेख्त (4) मोनिअर विलियम्स

74. सायणभाष्यसमेतस्य ऋग्वेदस्य प्रथमं संस्करणं सम्पादितम् –
(1) ग्रिफिथ-महोदयेन (2) विलियम जोन्स-महोदयेन
(3) मैक्डानल-महोदयेन (4) मैक्समूलर-महोदयेन

75. पूषन्-सूक्तस्य ऋषिरस्ति –
(1) भारद्वाजः (2) विश्वामित्रः (3) गौतमः (4) प्रजापतिः

76. "कुल्या" शब्दस्य अर्थोऽस्ति –
(1) विद्युत् (2) वर्षा (3) नदी (4) ऋतु

77. "यस्य व्रते शफवज्जर्भुरीति" अस्मिन् मन्त्रांशे "यस्य" इति पदं निर्दिशति –
(1) मित्रम् (2) पर्जन्यम् (3) रुद्रम् (4) अग्निम्

78. मित्रसूक्तस्य ऋषिरस्ति –
(1) विश्वामित्रः (2) वशिष्ठः (3) जमदग्नि (4) वामदेवः

79. महीधरकृत-यजुर्वेदभाष्यस्य नामास्ति –
(1) वेदार्थप्रकाशः (2) वेदार्थदीपः (3) वेददीपः (4) वेदभास्करः

80. "अयं वै देवानामोजिष्ठो बलिष्ठः" अत्र "अयम्" पदेन कस्य निर्देशः ?
(1) मित्रस्य (2) वरुणस्य (3) रुद्रस्य (4) इन्द्रस्य

81. ब्राह्मणग्रन्थाः सन्ति –
(1) वेदशाखाः (2) वेदाङ्गानि (3) वेदव्याख्यानानि (4) वेदमूलानि

82. ऋग्वेदस्य प्राचीनतमो भाष्यकारोऽस्ति –
(1) स्कन्द स्वामी (2) उद्गीथः (3) वेंकट माधवः (4) सायणाचार्यः

83. ऋग्वेदे कतमो देवः पुरोहितत्वेन वर्णितः ?
(1) वरुणः (2) इन्द्रः (3) सूर्यः (4) अग्निः

84. वेदाङ्गानि सन्ति –
(1) षट् (2) दश (3) अष्टौ (4) चत्वारि

85. "सर्वाणि नामानि आख्यातजानि" इति मतं कस्य ?
(1) पाणिनेः (2) गार्ग्यस्य (3) शाकटायनस्य (4) शाकपूणेः

86. वेदपुरुषस्य मुखं किम् ?
(1) निरुक्तम् (2) व्याकरणम् (3) छन्दः (4) कल्पः

87. ऋग्वेदप्रातिशाख्यानुसारं कति स्वरवर्णाः सन्ति ?
(1) द्वादश (2) दश (3) षोडश (4) नव

88. क् ख् ग् घ् ङ् एषु रक्तसंज्ञको वर्णोऽस्ति –
(1) क् (2) ख् (3) ग् (4) ङ्

89. अग्निमारुतसूक्तस्य ऋषिरस्ति –
(1) विश्वामित्रः (2) भारद्वाजः (3) मेधातिथिः (4) वशिष्ठः

90. "उद्वयं तमसस्परि" इदं मन्त्रचरणमस्ति –
(1) मित्रसूक्ते (2) सूर्यसूक्ते (3) वरुणसूक्ते (4) अग्निसूक्ते

91. "तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः" इति वचनमस्ति –
(1) गीतायाः (2) यजुर्वेदस्य (3) कठोपनिषदः (4) कस्यापि न

92. वेदानां रचनास्थानं उत्तरध्रुवम् इति मन्यते –
(1) तिलकः (2) मैक्डानल (3) मैक्समूलर (4) दयानन्दः

93. शुद्धं चिनुत –
(1) अ आ ए – समानाक्षराणि
(2) ए इ उ – सन्ध्यक्षराणि
(3) आ ई ऊ – समानाक्षराणि
(4) ओ ऐ ई – सन्ध्यक्षराणि

94. उदात्तं प्रदेशिनीं विद्यात्" अत्र "प्रदेशिनी" पदस्य अर्थोऽस्ति –
(1) मध्यमा (2) तर्जनी (3) कनिष्ठा (4) अनामिका

95. शुनःशेपाख्यानवान् ब्राह्मणग्रन्थः –
(1) गोपथः (2) शतपथः (3) ऐतरेयः (4) शांखायनः

96. "कविक्रतुः" कस्य देवस्य विशेषणमस्ति ?
(1) बृहस्पतेः (2) इन्द्रस्य (3) वरुणस्य (4) अग्नेः

97. यजुर्वेदस्य आदिमः मन्त्रोऽस्ति –
(1) ईशावास्यमिदं सर्वम्.............
(2) अग्निमीडे पुरोहितम्.............
(3) इषेत्वोर्जेत्वा.............
(4) सहस्रशीर्षा पुरुषः.............

98. नचिकेतसः उपाख्यानमुपलभ्यते –
(1) प्रश्नोपनिषदि (2) कठोपनिषदि (3) मुण्डकोपनिषदि (4) न कस्यामपि

99. अथर्ववेदेन सह सम्बद्धः ब्राह्मणग्रन्थोऽस्ति –
(1) गोपथः (2) शतपथः (3) शांखायनः (4) कोऽपि न

100. बृहद्देवता-ग्रन्थस्य कर्तास्ति –
(1) कात्यायनः (2) गौतमः (3) वशिष्ठः (4) शौनकः